

ЕЛЕКТРОНЕН АРХИВ НА ВОЕННИТЕ ПАМЕТНИЦИ - ЧАСТ ОТ КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО НА СОФИЯ

н.с. Даниела Атанасова, Централна библиотека на БАН, E-mail: refer3@cl.bas.bg
инж. Борис Чилев, Кателина Салтирова-Павлова, ОП “Стара София” със СИМ

Дигитализацията на културно-историческото наследство /КИН/ в Общинско предприятие “Стара София” със Софийски исторически мезей /ОП “Стара София” със СИМ/ започна през 2004 г. Първият етап обхваща създаването на база данни, електронна документация, паспорти и каталог на библиотечните единици в сбирката на Научната библиотека. През 2006 г. започна изграждането на електронен архив на Художествената сбирка в Софийския исторически музей. Базата данни съдържа 1250 описания на художествени произведения. През 2008 г. са адаптирани модулите за дигитализиране на музейните колекции “Старопечатни книги” и “Единични броеве вестници и списания”.

От началото на 2010 г. усилията на авторския колектив са насочени към електронно документиране на част от недвижимото КИН на територията на област София-град така наречените “военни паметници”.

Понятието “военни паметници” е въведено в употреба със закон в началото на 2008 г. Изготвянето и обнародването на Закона за военните паметници е предшествано от няколко широки обществени инициативи. В края на 80-те и началото на 90-те години на ХХ в. по инициатива на Българската телевизия е създадено “Сдружение за възстановяване и поддържане на войнишките паметници”. Към ДОО “Фонд 13 века България” е създаден целеви фонд за възстановяване на тези паметници.

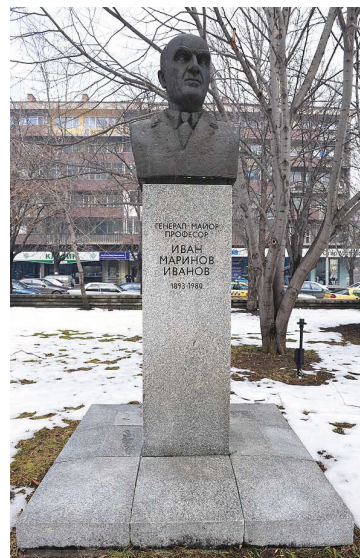
По това време са извършени множество консервационно-реставрационни работи на десетки войнишки паметници на територията на гр. София и в района, предимно селата около София.

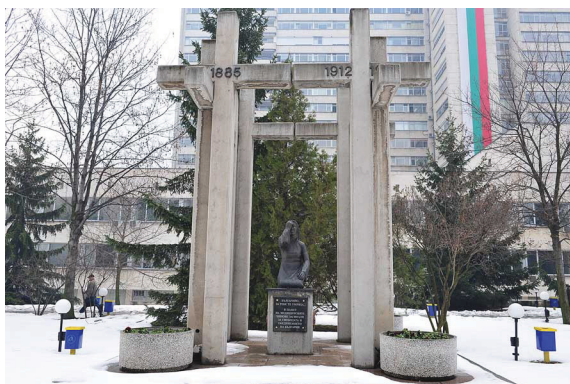
През 1992 г. НИПК декларира като исторически паметници възпоменателни знаци, издигнати по повод на участието на България във войните 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 г. Основание за това се явява “отношението на тези обекти към значими събития от българската история, тяхната съхранена автентичност, историческа документалност и худо-

жествена стойност на част от тях, дело на видни български монументалисти. Така те стават част от КИН на България и за тях са задължителни всички нормативни актове, регламентиращи неговото опазване.”

През 2006 г. по инициатива на Министерството на отбраната се провежда Национална работна среща “Опазване и поддържане на военните паметници”. В решенията на тази среща е записано създаването на дарителски фонд “Военни паметници”, подготвянето на закон за военните паметници, ангажиране на националните електронни и печатни медии за безвъзмездна рекламна дейност, както и всички институции за повишаване на обществената подкрепа и ангажимент към дейностите, свързани с военните паметници.

В Закона за военните паметници те са представени като “недвижимо материално свидетелство в памет и прослава на военнослужещите от Българската армия, взели участие

във война, водена от българската държава, на загиналите български военнослужещи при участие в операции и мисии извън територията на страната и при изпълнение на служебния им дълг в мирно време при защита на населението, както и на участниците в Българското опълчение по време на Руско-турската освободителна война и на участниците в Македоно-одринското опълчение. Военни паметници са военните гробища, гробници, костници и мавзолеи”.

Държавата и общините са задължени да полагат грижи за тяхното опазване, тъй като те са публична държавна или общинска собственост. Министърът на отбраната или упълномощени от него лица ръководят и контролират проучването, регистрирането, опазването, възстановяването и изграждането на военните паметници на територията на Република България.

Според изискванията на Закона със заповед на Областния управител от 22.10.2009 г. е създадена областна комисия “Военни паметници” за област София-град под председателството на областния управител. В нейните заседания са обсъждани както правила и план за работа, така и общ списък на военните паметници на територията на областта, а също и необходимостта за неговото допълване, поправяне и цялостно актуализиране.

По повод на тези дейности в Дирекцията на ОП “Стара София” със СИМ се събират по електронен път попълнени анкетни карти и снимкова документация на военните паметници, паметните плочи, паметните знаци, архитектурно-скулптурните ансамбли и др. на територията на 24-те района на област София-град. Тази текстова и фотодокументация на около 120 обекта може да бъде обработена и да бъде представена електронно чрез паспортите на различните паметници и общ каталог или архив.

Приложението на Baslib за създаване на база данни за военните паметници ще обслужва дейността на областната комисия София-град и ще бъде полезно за изграждането на Националния регистър на военните паметници в Министерството на отбраната.

Електронното документиране и дигитализацията на паметниците на културата е съвременен метод за тяхното опазване, защита и популяризация.

Работата в ОП “Стара София” със СИМ с приложенията на автоматизираната система Baslib е в съответствие със Закона за културното наследство, гл. II, чл. 31, ал.3.

Творческият колектив има готовност да се включи в национални и международни проекти и програми в тази насока.

